

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko G. C.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie z dnia 28 stycznia 2013 r. sygn. akt IX GC 533/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I i II poprzez nadanie im brzmienia: „I. zasądza od pozwanego G. C. na rzecz strony powodowej Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 5.394zł (pięć tysięcy trzysetna dziewięćdziesiąt cztery złote) z ustawowymi odsetkami od dnia 28 września 2011r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 1.487zł (jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.”;

2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 1.170zł (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt : I ACa 473/13

UZASADNIENIE

Stowarzyszenie (...) w W. pozwie skierowanym przeciwko G. C. , wnosząc o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym , dopomagało się zasądzenia od pozwanego kwoty 5 394 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 28 września 2011r do dnia zapłaty oraz obciążenia przeciwnika procesowego kosztami sporu.

Uzasadniając zgłoszone żądanie wskazywało , iż jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, posiadając stosowne zezwolenie Ministra Kultury na prowadzenie tej działalności.

W jej realizacji zarządza tymi prawami m. in na polu publicznego odtwarzania utworów, słownych , muzycznych i słowno - muzycznych.

Podczas kontroli przeprowadzonych przez inspektora strony powodowej stwierdzono , że prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą – pizzერიę(...)w K. G. C. odtwarza utwory słowne i słowno- muzyczne nadawane przez stację radiową, a objęte zarządem strony powodowej za pośrednictwem odbiornika radiowego i głośników nie posiadając właściwej licencji.

Zatem jest obowiązany do zapłaty zryczałtowanej należności z tytułu wynagrodzeń autorskich , przy czym pozewm dochodzone są one za okres od 1 marca 2009 do 31 lipca 2011r. Jej łączna wysokość stanowi iloczyn miesięcznej opłaty zryczałtowanej w wysokości 93 złotych według wyliczenia podanego w podstawie faktycznej powództwa.

W dniu 28 listopada 2011 r Sąd Okręgowy - Sąd Gospodarczy w Krakowie wydał nakaz zapłaty , którym w całości uwzględnił żądanie pozwu.

Składając sprzeciw i obejmując nim orzeczenie nakazowe w całości , G. C. zaprzeczył ażeby wykorzystywał publicznie utwory , prawa do których są objęte zarządem strony powodowej. Wskazał , że jeżeli słucha muzyki to czyni to wyłącznie na własne potrzeby i to w czasie , kiedy lokal pizzerii nie jest otwarty dla klientów.

Zarzucił także , że kontrole przeprowadzone przez pracownika strony pozwanej odbywały bądź to właśnie w tym czasie albo też pod jego nieobecność w sytuacji obowiązywania zakazu emitowania muzyki przez pracowników zatrudnianych przez pozwanego. W konkluzji stał na stanowisku , iż protokoły kontroli dołączone do pozwu nie odzwierciedlają rzeczywistego stanu rzeczy.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2013r Sąd Okręgowy - Sąd Gospodarczy w Krakowie oddalił powództwo i zasądził od strony powodowej na rzecz G. C. kwotę 54 złotych tytułem kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

G. C. prowadzi , jako jednoosobowy przedsiębiorca , lokal gastronomiczny Pizzerię (..) w K.. W lokalu znajduje się radioodbiornik , który podczas użytkowania za pośrednictwem głośników emituje audycje radiowe w tym utwory słowne i słowno muzyczne w sposób pozwalający ich wysłuchanie także na zewnątrz.

Podczas kontroli przeprowadzonych przez inspektora strony pozwanej P. U. , mających miejsce w dniach 18 marca 2009r i 12 sierpnia 2011r potwierdzona zostało publiczne odtwarzanie w ten sposób utworów prawami do których zarządza strona powodowa , a nadawanych w audycjach Radia (...).

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji stanął na stanowisku , iż żądanie strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie gdyż w jego ocenie G. C. był uprawniony do nieodpłatnego korzystania z emitowanych audycji i programów , a to wobec brzmienia art. 1 ust. 2 w zw z ust 2 , 3 i 4 ustawy o radiofonii i telewizji, który ustanawia wolny do nich dostęp. Sposób korzystania z nich przez pozwanego nie stanowi przejawu eksploatacji utworów do których prawami zarządza powodowe stowarzyszenie , na żadnym z możliwych pól teje , albowiem dokonują jej jedynie koncesjonowane podmioty - nadawcy audycji i programów w ramach których utwory te są wykorzystywane.

Ponadto Sąd I instancji wyraził zapatrywanie , iż podstawą do skutecznego dochodzenia od G. C. należności objętej żądaniem pozwu nie może być norma art. 24 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych albowiem unormowanie to odnosi się jedynie do sytuacji opisanej w ust. 1 tego przepisu która nie może zostać odniesiona do sytuacji faktycznej jaka podlegała ocenie normatywnej w sprawie niniejszej.

W apelacji od tego orzeczenia strona powodowa , zaskarżając go w całości , domagała się jego zmiany poprzez uwzględnienie żądania pozwu oraz obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania za obydwie instancje.

Jako wniosek ewentualny sformułowała żądanie uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na zarzucie naruszenia prawa materialnego w następstwie nieprawidłowej wykładni art. 50 ust. 3 w zw z art. 24 ust 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz art. 1 ust.2 w zw. z art. 2, 3 i 4 ustawy o radiofonii i telewizji.

Zarzut ten dotyczył także niezastosowania , mimo istnienia ku temu podstaw faktycznych, art. 17 w zw z art. 45 i 79 ust. 1 pkt 3 lit/b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

W obszernym uzasadnieniu apelacji pierwszej kolejności wskazano na brzmienie art. 17 ustawy z którego wynika wyłączne prawo twórcy do korzystania z utworu na wszystkich polach jego eksploatacji , polach , których przykładowe rodzaje wymienia norma art. 50 ustawy zaliczając doń m. in odtwarzanie , nadawanie i reemisję. Wykorzystywanie przy tym utworu przez podmiot trzeci rodzi po jego stronie obowiązek zapłaty odpowiedniego wynagrodzenia , które wobec ustaleń poczynionych w sprawie, należne jest także od G. C. za publiczne odtwarzanie utworów , prawami do których zarządza strona powodowa.

Za nietrafne uznał apelujący argumenty Sądu I instancji wywodzone z brzmienia art. 24 ust. 2 ustawy , która to norma miałaby odnosić się tylko do sytuacji faktycznej opisanej w hipotezie ust. 1 tego przepisu. Odwołując się szeroko do orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego jej wykładni oraz wypowiedzi doktrynalnych zaprezentował pogląd odmienny sprowadzający się do tezy , iż przepis ten ma charakter ogólny , a to na odtwarzającym utwory w sposób tam opisany spoczywa obowiązek wykazania , iż nie czyni tego w celu osiągnięcia korzyści majątkowych , czego G. C. w rozpoznawanej sprawie nawet nie starał się wykazywać.

Jako niezasadne uznawał także apelujący odwołanie się przez Sad niższej instancji do przepisu art. 1 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji po pierwsze podnosząc szczególnie - publiczno - prawny charakter przepisów zawartych w tej ustawie , które nie mogą wobec tego być zastosowanymi do stosunków o charakterze prywatnym. Po wtóre autor apelacji wskazywał na wadliwe rozumienie przez Sad I instancji tej normy bo nie uwzględniające tego , że opisany w tym przepisie wolny odbiór programów i audiowizualnych usług medialnych jest limitowany obowiązującymi przepisami prawa wśród których z pewnością należy umieścić normy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Rozpoznając apelacje Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy strony powodowej jest uzasadniony i prowadzi do zmiany objętego nim orzeczenia , w sposób wskazany w zawartym w nim wniosku.

W pierwszej kolejności zauważyć trzeba , że apelacja nie jest oparta na zarzutach dotyczących sposobu ustalenia oraz treści faktów jakie Sąd I instancji uczynił podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Zatem ustalenia te , jako poczynione prawidłowo, Sąd Apelacyjny uznaje za własne.

Natomiast zawarta w niej polemika ze sposobem w jaki Sąd I instancji zastosował prawo materialne jest usprawiedliwiona.

Niezasadnie bowiem Sąd Okręgowy podstawę dla oddalenia powództwa zidentyfikował w brzmieniu normy art. 1 ust 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992r O radiofonii i telewizji [jedn. tekst DzU z 2011 Nr 43 poz. 226]

Podzielając argument apelacji o tym , że przepisy tej ustawy , mając charakter publiczno – prawny , odnoszą się do koncesjonowanych nadawców programów , audycji i audiowizualnych usług medialnych , nie będąc przeznaczonymi dla uregulowania relacji prywatno – prawnych ; należy przede wszystkim wskazać , że prowadząc proces subsumcji nie zwrócił dostatecznej uwagi na samo brzmienie art. 1 ust. 2 , w tym w szczególności ostatniego zdania tej normy.

Statuowany w niej jako wolny odbiór krajowych i zagranicznych programów oraz audiowizualnych usług medialnych jest nim jedynie o tyle , o ile jego ograniczenia nie stanowią warunki ustanowione w obowiązującym porządku prawnym.

Nie może budzić przy tym wątpliwości , że tego rodzaju ograniczenia wynikają postanowień ustawy z 4 lutego 1994r O prawie autorskim i prawach pokrewnych [jedn. tekst DzU z 2006 Nr 90 poz. 631 z późn. zm] Ograniczenia te mają m. in celu ochronę autorskich praw majątkowych.

Ma zatem rację apelujący zwracając uwagę , że w ramach rozstrzygnięcia Sąd I instancji nie uwzględnił będących podstawą normatywną tych ograniczeń w tym art. 17 , 45 i konsekwencji także 79 ust. 1 pkt 3 lit.b/ ustawy a jeżeli do uregulowań w niej się znajdujących odwoływał się , to uczynił to w sposób nieprawidłowy uznając nietrafnie , iż adresatem zarówno art. 50 pkt 3 jak i 24 ust 2 nie jest pozwany G. C., a inne podmioty , a ściślej nadawcy audycji radiowych , które były odbierane przez odbiornik znajdujący się jego lokalu gastronomicznym , w okresie doniosłym dla rozstrzygnięcia.

Z normy art. 17 ustawy wnika zasada , że o ile pozostałe normy ustawy z dnia 4 lutego 1994r nie stanowią inaczej , twórca ma wyłączne prawo do korzystania z utworu, rozporządzania nim oraz otrzymania za jego wykorzystanie wynagrodzenia.

By określić bliżej jaką treść ma pojecie korzystania i rozporządzania posłużył się ustawodawca pojęciem, pola eksploatacji , które zidentyfikował przez opis podany w art. 50 ustawy , przy czym jest on nie zamknięty zakresowo i z biegiem czasu , ku czemu służą wypowiedzi doktrynalne oraz orzecznictwa sadowego , na tle pojawiających się nowych zjawisk związanych z realizacją tego rodzaju praw , podlegający poszerzaniu.

Uzasadnienie orzeczenia sądowego nie jest miejscem dla bliższego opisywania tego procesu , szczególnie , że biorąc pod rozwagę przedmiot rozstrzyganej sprawy , sam ustawodawca wskazał w powołanej normie , iż odrębnym polem eksploatacji utworu jest jego publiczne odtwarzanie.

Z takim właśnie wykorzystaniem utworów muzycznych i słowno - muzycznych nadawanych za pośrednictwem radia przez stację Radio (...) , prawami do których zarządza powódka , mogących być słuchanymi przez nieokreślone grono odbiorców za pośrednictwem nagłośnienia w postaci głośników ustawionych m. in w ogródku zewnętrznym lokalu pozwanego mamy do czynienia w sprawie niniejszej.

Zatem by powód mógł skutecznie uchylić się od obowiązku spełnienia świadczenia w postaci zapłaty wynagrodzenia za tę formę korzystania z nich musiałby wykazać , iż może się powołać na okoliczności , które zgodnie z wolą ustawodawcy , tworzą tzw. koncesję ustawową , pojecie ukształtowane przez doktrynę ale powszechnie akcentowane jako właściwie ujmujące sens uregulowania prawnego.

Tego rodzaju koncesję przewiduje unormowanie art. 24 ust 2 ustawy , który wbrew stanowisku prawnemu Sądu I instancji , wiążącego jego zastosowanie tylko do stanu faktycznego ujętego w ust 1 tego przepisu, ma zastosowanie generalne , będąc ogólnym zezwoleniem na rozpowszechnianie utworów drodze publicznego odtworzenia za pośrednictwem telewizji lub radia. Sens statuowanej przez ten przepis koncesji na te formę publicznego odtwarzania utworu realizuje się w tym , że przy spełnieniu warunku jego nie przedsiębrania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej , jest ono wolne od obowiązku świadczenia wynagrodzenia za wykorzystanie utworu na tym polu jego eksploatacji.

Należy przy tym przyjmować ,że użyte tu określenie „ osiągnięcie korzyści majątkowych” nie ma znaczenie ogólne , nie ograniczając zakresu tego pojęcia do ścisłego związku pomiędzy nią a aktywnością gospodarczą w branży związanej z wykorzystywaniem programów radiowych czy telewizyjnych. Wystarcza by tego rodzaju publiczne odtwarzanie mogło się przyczynić do powiększenia rozmiaru przychodów w ramach zamierzenia gospodarczego o profilu swobodnie wybranym przez potencjalnego beneficjenta tej normy.

Zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem orzecznictwa Sądu Najwyższego , by powołać , jedynie dla przykładu , wskazany także w apelacji judykat 18 listopada 2004r , sygn. V CK 243/2004 , publ . OSP z 2005 nr 11 poz.129, to na obowiązującym do zapłaty wynagrodzenia ciąży obowiązek wykazania okoliczności potwierdzających , że jest objęty dobrodziejstwem koncesji ustawowej z art. 24 ust. 2 ustawy.

W rozpoznawanej sprawie G. C. nie tylko ich nie wykazał ale nawet nie starał się ich dowodzić.

Dlatego też w uznaniu , iż strona powodowa zasadnie dochodzi roszczenia tytułem wynagrodzenia za publiczne odtwarzanie utworów prawami do których zarządza, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 §1 kpc.

Wykazanie zasadności roszczenia całości rodzi po stronie pozwanego obowiązek zwrotu poniesionych przez stronę powodową w sposób celowy kosztów procesu zgodnie z ogólną regułą odpowiedzialności za wynik sprawy.

Na kwotę należą (...) z tego tytułu przed Sądem Okręgowym złożyły się : opłata od pozwu [270 zł] , opłata skarbową od pełnomocnictwa [17 zł] oraz wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika , według stawki uwzględniającej wartość przedmiotu sporu [1200 zł] - łącznie 1487 zł.

Na należność z tego samego tytułu w postępowaniu apelacyjnym składają się opłata od apelacji [270 zł] oraz wynagrodzenie pełnomocnika [900 złotych] łącznie 1170 zł.